Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MACIEJ SZPUNAR
esitatud 25. oktoobril 2016[1]

Kohtuasi C-641/15

Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH
versus
Hettegger Hotel Edelweiss GmbH

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Handelsgericht Wien (Viini kaubanduskohus, Austria))

Eelotsusetaotlus — Intellektuaalomand — Direktiiv 2006/115/EÜ — Artikli 8 lõige 3 — Ringhäälinguorganisatsioonide ainuõigus — Üldsusele edastamine — Kohad, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu — Telerite paigutamine hotellitubadesse

Sissejuhatus

1. Käesolevas asjas puudutab eelotsusetaotlus küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/115/EÜ rentimis- ja laenutamisõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas[2] artikli 8 lõiget 3. See säte kehtestab ringhäälinguorganisatsioonidele ainuõiguse lubada või keelata muu hulgas oma ringhäälingusaadete taas ülekandmine ja nende ringhäälingusaadete edastamine üldsusele kohtades, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu.

2. Kuigi mõiste „üldsusele edastamine“ tõlgendus ei näi tekitavat olulisi probleeme, siis mõiste „kohad, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu“ asjakohane tähendus ei ole nii üheselt mõistetav. Seejuures on konkreetselt tegemist küsimusega, kas niisuguse kohana võib käsitada hotellituba. Selle küsimuse lahendamine nõuab viidatud sättes kehtestatud ainuõiguse tekkeloo ja eesmärgi tõsisemat uurimist, minnes kaugemale selle sõnastusest.

Õiguslik raamistik

3. Direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 3 kohaselt:

„Liikmesriigid sätestavad ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguse lubada või keelata oma ringhäälingusaadete taas ülekandmine kaablita vahendite abil ja nende ringhäälingusaadete edastamine üldsusele, kui selline edastamine toimub kohas, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu.“

4. Selle sätte võttis Austria õigusesse üle Urheberrechtsgesetz'i (autoriõiguse seadus) § 76a, mis on sõnastatud sama moodi nagu eelnimetatud direktiivi 2006/115 säte.

1 — Algkeel: poola.
2 — ELT 2006, L 376, lk 28.

Faktilised asjaolud, menetluse käik ja eelotsuse küsimus

5. Hettegger Hotel Edelweiss GmbH (edaspidi „osaühing Hettegger Hotel Edelweiss“), põhikohtuasja kostja, on Austria õiguse alusel asutatud osaühing. Muu hulgas peab ta hotelli Großarli omavalitsusüksuses (Austria). Selle hotelli toad on varustatud teleritega, mis võimaldavad antenni vahendusel vaadata mitmesuguste telekanalite saateid.

6. Verwertungsgesellschaft Rundfunk on autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kollektiivse esindamise organisatsioon. Esindab ta muu hulgas oma- ja välismaiste telekanalite õigusi nendes ringhäälinguorganisatsioonides, kelle saateid saab vaadata osaühingule Hettegger Hotel Edelweiss kuuluvates hotellitubades.

7. Verwertungsgesellschaft Rundfunk leiab, et kuna osaühing Hettegger Hotel Edelweiss võimaldab televisioonisignaalide vastuvõtmist tema käitatud hotelli tubades, siis edastab ta kohas, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu – direktiivi 2006/115 artikli 8 lõiget 3 ülevõtvate õigusnormide tähenduses – üldsusele niisuguste telekanalite saateid, kelle õigusi see kollektiivse esindamise organisatsioon esindab. Tema arvates tuleb osaühingu Hettegger Hotel Edelweiss tegevusele, mis seisneb telerite paigaldamises hotellitubadesse ja seal televisioonisignaali vastuvõtmises, seetõttu kohaldada ringhäälinguorganisatsioonide ainuõigust. Seetõttu peab see osaühing maksma vastavat tasu nõusoleku eest niisuguse tegevusega tegelemiseks.

8. Eeltoodut arvesse võttes esitas Verwertungsgesellschaft Rundfunk eelotsusetaotluse esitanud kohtule hagi Hettegger Hotel Edelweissi vastu, nõudes, et viimast kohustataks esitama teavet tema käsutuses olevas hotellis asuvate hotellitubade arvu ja selle kohta, mitu telekanalit neis vastu võtta saab, ning nõudes lisaks ka hüvitist nende senise edastamise eest.

9. Osaühing Hettegger Hotel Edelweiss vaidlustab hagi põhjendatuse, väites nimelt seda, et hotellitoad ei ole avalikud kohad, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu direktiivi 2006/115 artikli 8 lõiget 3 üle võtvate õigusnormide tähenduses, ning seega ei kuulu neis tubades ringhäälinguorganisatsioonide telesaadete edastamine selles õigusnormis ette nähtud ainuõiguse alla.

10. Neil asjaoludel otsustas Handelsgericht Wien (Viini kaubanduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [direktiivi 2006/115] artikli 8 lõikes 3 sisalduv sisenemistasu kriteerium on täidetud, kui

— hotellitubadesse on paigutatud telerid, mille kaudu tagab hotelli pidaja mitmesuguste tele- ja raadioprogrammide signaali vastuvõetavuse („hotellitoa telerid“), ja

— hotelli pidaja nõuab („hotellitoa teleriga“) toa kasutamise eest tasu, mida arvutatakse toa kohta ühe öö kaupa („hotellitoa hind”) ning mis hõlmab ka teleri ja selle kaudu vastuvõetavate tele- ja raadioprogrammide kasutamist?“

11. Eelotsusetaotlus saabus Euroopa Kohtusse 3. detsembril 2015. Põhikohtuasja pooled, Poola valitsus ja Euroopa Komisjon esitasid oma kirjalikud seisukohad. Euroopa Kohus otsustas kodukorra artikli 76 lõike 2 alusel kohtuistungit mitte korraldada.

Kohtujuristi analüüs

12. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib käesolevas asjas oma küsimusega sisuliselt teada, kas direktiivi 2006/115 artikli 8 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et telerite paigaldamine hotellitubadesse ja nende kaudu tele- või raadiosignaali kättesaadavaks tegemine kujutab endast ringhäälinguorganisatsioonide saadete edastamist üldsusele kohas, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu selle sätte tähenduses, ja seetõttu tuleb kohaldada nende organisatsioonide ainuõigust, mis on sätestatud nimetatud õigusnormis.

Mõiste „üldsusele edastamine“

13. Mõiste „üldsusele edastamine“ osas on Euroopa Kohus juba otsustanud, et telerite paigaldamine hotellitubadesse ja nende abil televisioonisignaali pakkumine kujutab endast üldsusele edastamist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas [3] artikli 3 lõikele 1, mis puudutab nende teoste autoriõigusi [4], aga ka direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 2 tähenduses, mis käsitleb esitajate ja fonogrammitootjate õigust õiglasele tasule [5].

14. Nagu põhikohtuasja kostja oma käesolevas asjas esitatud seisukohtades õigesti märgib, on eelnimetatud kohtuotsustes viidatud sätetes ette nähtud kaitse eesmärk ja ulatus erinev direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikes 3 sätestatust. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 1 puudutab autorite väga ulatuslikku õigust lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele mis tahes vormis ja mis tahes vahendite kaudu. Direktiivi 2006/115 artikli 8 lõige 2 sätestab vaid fonogrammitootjate [6] ja esitajate õiguse ühekordsele õiglasele tasule fonogrammi reproduktsiooni kasutamise eest üldsusele edastamise eesmärgil.

15. Raadio- ja telesaated on siiski üsna erilise kaitse all, kui jutt käib üldsusele edastamise õigusest. Saate olemasolu eeldab eetrisse laskmist ehk mingis vormis üldsusele edastamist. [7] Seega, erinevalt sellest, kui tegemist on teoste, nende esituste või salvestustega [8], ei ole üldsusele edastamine mitte saadete üks kasutamisviisidest, vaid ka tegelikult kaitstava objekti lahutamatu osa.

16. Sellegipoolest ma ei arva, et see raadio- või telesaate kui kaitstava objekti eriline olemus õigustab hotellitubadesse paigaldatud telerite jaoks signaali pakkumise kontekstis mõiste „üldsusele edastamine“ niisugust tõlgendust, mis erineb Euroopa Kohtu esitatud tõlgendusest eespool viidatud kohtuasjades. [9] Seetõttu leian, et seda kohtupraktikat arvesse võttes tuleb hotellitubadesse paigaldatud telerite abil tele- või raadiosignaali pakkumist käsitada ringhäälinguorganisatsioonide saadete üldsusele edastamisena direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 3 tähenduses.

17. Liidu seadusandja piiras siiski ringhäälinguorganisatsioonide ainuõigust üldsusele edastamisega kohtades, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt *sisenemistasu*. Seega tuleb uurida, kas hotellitoad kujutavad endast kohti, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu selle sätte tähenduses.

3 — EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230.

4 — Kohtuotsus, 7.12.2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 47 ja resolutsiooni punkt 1.

5 — Kohtuotsus, 15.3.2012, Phonographic Performance (Iirimaa), C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 46 ja resolutsiooni punkt 1.

6 — St muusikaliste ja sõnalis-muusikaliste teoste esituste salvestused.

7 — Poolakeelne termin „programm”, mida direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikes 3 kasutatakse, ei anna täielikult edasi selle täpset olemust, kuid terminoloogia, mida kasutatakse inglise- (*broadcast*), prantsuse- (*émission*) ja saksakeelses (*Sendung*) versioonis, ei jäta mingit kahtlust, et selles sättes viidatud kaitstavaks objektiks on ringhäälinguorganisatsioonide saadete sisu.

8 — Sh raadio- ja telesaadete salvestused, mis on üldsusele edastamise osas direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 2 punkti d alusel kaitstud.

9 — Seda järeldust ei muuda ka kohtuotsus, 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, milles Euroopa Kohus otsustas, et fonogrammide ülekandmine hambaarstikabinettides ei kujuta endast nende üldsusele edastamist direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 2 tähenduses. See kohtuotsus tehti samal kuupäeval ja sama kohtukoosseisu poolt, kui eespool nimetatud kohtuotsus, 15.3.2012, Phonographic Performance (Iirimaa), C-162/10, EU:C:2012:141. Seetõttu annab asjaolu, et Euroopa Kohus jõudis nendes kahes kohtuotsuses erinevate lahendusteni, selge märgi sellest, et hotellitubade ja hambaarstikabinettide olukorrad on erinevad.

Mõiste „koht, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu“

18. Põhikohtuasjas väidab hageja, et kuna hotellitubadesse pääsevad tavaliselt ainult hotelli kliendid, st isikud, kes on maksnud või võtnud kohustuse maksta majutuse eest, ning telesaadete vaatamise võimaldamine hotellitubadesse paigaldatud telerite abil on hotellis pakutava teenuse oluline osa, mis mõjutab selle teenuse hinda, siis tuleb hotellitube käsitada kohana, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 3 tähenduses.

19. Selle sätte sõnastus võib tõesti kõlada nii, et seda tuleb tõlgendada eespool nimetatud viisil. Kui vaadelda sõnastust „koht, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu“ eraldiseisvana direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 3 tekkeloost, eesmärgist ja rollist autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste süsteemis, siis hotellituba võib käsitada niisuguse kohana.

20. Siiski leian ma sarnaselt põhikohtuasja hageja, Poola valitsuse ja komisjoniga, et niisugune tõlgendus ei oleks kooskõlas liidu seadusandja tahtega selle sätte kehtestamise hetkel, või rolliga, mis tuleb sellele anda tänapäeva tehnilistes ja turutingimustes.

Direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 3 tõlgendamine selle tekkelugu arvesse võttes

21. Direktiiv 2006/115 kodifitseerib nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiivi 92/100/EMÜ rentimis- ja laenutamisõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas [10]. Direktiivi 92/100 artikli 8 lõige 3 vastas praegusele direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikele 3.

22. See säte tugineb teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvahelise konventsiooni, mis on vastu võetud 26. oktoobril 1961 Roomas (edaspidi „Rooma konventsioon“), artikli 13 punktile d. Seda kinnitab eelkõige direktiivi 92/100 muutmiseelnõu selgitus, milles on asjaomase sättega (viidatud kui eelnõu artikli 6a lõige 3) seoses kirjas: „Lõige 3, mis tugineb Rooma konventsiooni artikli 13 […] punktile d, näeb ette […] telesaadete üldsusele edastamise ainuõiguse *vastavalt Rooma konventsioonis juba nimetatud tingimustele*“ [11]. Selle sätte tekkelugu kinnitas ka Euroopa Kohus, [kes leidis], et „üldsusele edastamise õiguse ulatus tugineb Rooma konventsiooni artikli 13 punktis d ette nähtud õigusele, mis piirab seda kohtadega, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu“ [12]. Kui valmistati ette direktiivi 92/100, ei kiidetud heaks ettepanekut laiendada ringhäälinguorganisatsioonide ainuõigust oma saadete üldsusele edastamist lubada või keelata Rooma konventsioonis sätestatust kaugemale [13].

23. Järelikult soovis liidu seadusandja kaitsta ringhäälinguorganisatsioonide õigust lubada või keelata oma saadete üldsusele edastamist samas ulatuses, nagu see õigus on kaitstud Rooma konventsiooniga. Seega tuleb mõistet „kohad, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu“ tõlgendada selle konventsiooni artikli 13 punkti d arvesse võttes.

24. Selles kohtuasjas oma seisukohad esitanud pooled, sealhulgas põhikohtuasja hageja, on üksmeelel, et mõiste „kohad, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu“ Rooma konventsiooni tähenduses tähendab praegu ja tähendas igal juhul selle konventsiooni vastuvõtmise ajal kohta, kus tasu nõutakse vahetult võimaluse eest vaadata selles kohas üldsusele edastatud telesaadet [14]. Selle õiguse kehtestamise

10 — EÜT 1992, L 346, lk 61; ELT eriväljaanne 17/01, lk 120.

11 — KOM(92) 159 (lõplik), inglise- ja saksakeelse versiooni punkt 13. Kohtujuristi kursiiv.

12 — Kohtuotsus, 4.9.2014, komisjon *vs*. nõukogu, C-114/12, EU:C:2014:2151, punkt 96.

13 — Vt S. von Lewinski, teoses Walter, M. M., von Lewinski, S. (toim), „*European Copyright Law. A Commentary*“, Oxford University Press 2010, lk 327.

14 — Nii Rooma konventsiooni artikli 13 punkt d kui ka direktiivi 2006/115 artikli 8 lõige 3 puudutavad tele- ja raadioringhäälinguorganisatsioone. Siiski puudutavad nende sätete kohaldamise probleemid praktikas peamiselt teleringhäälinguorganisatsioone, nagu see on põhikohtuasjas. Seetõttu käsitlen ma edasises arutluses peamiselt neid ringhäälinguorganisatsioone. Need kaalutlused puudutavad vähemal või suuremal määral ka raadioringhäälinguorganisatsioone.

vajadus, nagu on kirjas Rooma konventsiooni artikli 13 punktis d, oli seotud televisiooni varasemale arengufaasile omase tavaga korraldada saadete kollektiivseid esitusi, kuhu sisse pääses tasu eest. See puudutas võimalust keelata niisugusel organisatsioonil esitusi korraldamast, kui see organisatsioon ei vastanud televisiooniürituse edastajate või korraldajate huvidele. Selles osas tuleb mõistet „nõutakse […] sisenemistasu“ tõlgendada sõna-sõnalt. Nagu see on muude ürituste puhul näiteks kinos või teatris, on sisenemine saali, kus saadet üle kantakse, loomulikult võimalik üksnes maksmist tõendava dokumendi, näiteks pileti esitamisel. Siiski ei kujuta piletihind endast tasu mitte saali „sisenemise“, vaid võimaluse eest esitust vaadata.

25. Sellegipoolest, kui tegemist ei ole telesaate vaatamise võimalusega otseselt seotud tasuga ning tasu võetakse üksnes muude teenuste nagu toitlustusteenuse eest, ei kuulu see olukord mõiste „kohad, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu“ alla Rooma konventsiooni artikli 13 punkti d tähenduses. Selle sätte niisugust tõlgendust kinnitavad ka akadeemilistes õigustekstides tunnustatud autorid[15].

26. Järelikult, kuidas peaks teenust, mis seisneb hotellitubadesse paigaldatud telerite kaudu televisioonisignaali edastamises, hindama Rooma konventsiooni silmas pidades? Kõigepealt ei ole ma nõus põhikohtuasja hageja väljendatud seisukohaga, et hotellituba on „koht, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu“ selle sätte tähenduses, kuna hotellituppa võib sisse pääseda üksnes tingimusel, et selle eest on tasutud. Nagu ma eespool märkisin, oli Rooma konventsiooni autorite soov, et „sisenemise“ tasu viitaks tegelikult mitte teatavasse kohta füüsilisele sisenemisele, vaid üksnes selle sisenemisega seotud võimalusele vaadata seal edastatavaid saateid. Siiski ei ole hotellitoa tasu mitte tasu seal telesaadete vaatamise, vaid ööbimise eest. Telesaadete kättesaadavaks tegemine on üksnes täiendav teenus, mida klient ootab, täpselt nagu kraanist jooksvat vett, jooke ja internetiühendust.

27. Siit jõuame teise aspektini, mis Rooma konventsiooni artikli 13 punkti d tõlgendamise seisukohast on hotellitubades telesaadete edastamise kontekstis asjakohane. Nagu ma eespool punktis 25 märkisin, ei ole tasu, mida võetakse muude teenuste kui saadete edastamise eest – nagu toitlustamisteenus – piisav selleks, et seda olukorda saaks käsitada selles sättes ette nähtud ainuõiguse alla kuuluvana. Sama kehtib ka hotellitubade puhul, kus tasu seisneb majutusteenuse hinnas, mille puhul telesaadetele ligipääs võib olla kõige ebaolulisem tegur.

28. Mind ei veena selles osas põhikohtuasja hageja argument, et teleri vaatamise võimalus toas lubab majutushinda tõsta ning seetõttu tuleb osa sellest hinnast käsitada tasuna telesaadete vaatamise võimaluse eest. Esiteks ei muuda see, et telesaadete vaatamise võimalus hotellitoas võib tõsta hotelli standardit ja sellest tulenevalt mõjutada majutuse hinda, asjaolu, et tegemist on majutuse üldise hinnaga, millest telesaadete vaatamine on vaid üks osa. Selle teenuse hinna suurus sõltub paljudest teguritest ning kindlasti oleks keeruline määrata, millises ulatuses telesaadete vaatamise võimalus seda hinda mõjutab.

29. Selles osas tuleb märkida, et televisioonisignaali olemasolu hotellitoas on peamise majutusteenuse lisateenus, mitte vastupidi. Põhikohtuasja hageja argument, mis sisaldus tema seisukohtades käesolevas kohtuasjas ja mille aluseks on võrdlus hotellitoa majutusteenuse ja lisateenuste vahel nagu toitlustusteenus, mida esituse ajal pakutakse niisugustes kohtades nagu kino jmt, ei ole korrektne. Loomulikult ei välista niisugune lisatasu eest lisateenuste osutamine seda, et saadete üldsusele edastamise klassifitseerimist nii, et see toimub kohas, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu, kui esituse tegeliku vaatamise võimaluse eest võetakse samuti tasu näiteks kinopiletina. Siiski on see olukord täiesti erinev hotellis pakutavast majutusteenusest.

15 — Vt eelkõige Masouyé, C., „*Guide de la Convention de Rome et de la Convention Phonogrammes*“, OMPI, Genève 1981, lk 72, 73; von Lewinski, S., „*International Copyright Law and Policy*“, Oxford University Press 2008, lk 218, 219.

30. Sellest tulenevalt ei jaga ma põhikohtuasja hageja seisukohta, et tasu hotellimajutuse eest on eeltoodud sätete tõlgendust arvesse võttes oma olemuselt täiesti erinev näiteks tasust toitlustusteenuste eest. Toitlustusasutuse, kuhu on paigaldatud telerid, juhataja võib selle alusel samuti oma teenuste hinda tõsta, eriti nende saadete ajal, mis pakuvad üldsusele erilist huvi nagu spordiülekanded. Tasub meenutada, et niisuguses asutuses endale laua tellimine ei ole harilikult võimalik ilma seal pakutava söögi või joogi tellimiseta. See ei tähenda siiski, et klaasitäie õlle hinda võiks käsitada tasuna saadete vaatamise eest ning et seda asutust võiks käsitada kohana, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu Rooma konventsiooni artikli 13 punkti d tähenduses. Hotellitoas majutusteenuse hind on oma olemuselt täpselt samasugune.

31. Selles osas on üpris tavaline, et toitlustusasutuse külastamise *de facto* eesmärk on teleri vaatamine, ning söömine on üksnes teisejärgulise tähtsusega, samas kui hotellituba tavaliselt teleri vaatamiseks ei broneerita. Järelikult ei ole hotellitoas televisioonsignaali kättesaadavaks tegemise teenus, vastupidi põhikohtuasja hageja väidetele, oma olemuselt majanduslikult iseseisev.

32. Kokkuvõtteks leian, et nii nagu toitlustusasutused ja muud kohad, kuhu võib paigaldada telereid, kuid kus erinevaid tasusid nõutakse mitte telesaadete vaatamise võimaluse eest, vaid teiste seal pakutavate teenuste eest, nii ei ole ka hotellitoad kohad, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu Rooma konventsiooni artikli 13 punkti d tähenduses, ja seetõttu ei ole nendes tubades ringhäälinguorganisatsioonide saadete üldsusele esitamine hõlmatud nende organisatsioonide ainuõigusega, mida eespool nimetatud säte kaitseb.

33. Kuna direktiivi 92/100 artikli 8 lõiget 3 (nüüd direktiivi 2006/115 artikli 8 lõige 3) kehtestades ei soovinud liidu seadusandja laiendada seda ainuõigust Rooma konventsioonis sätestatust kaugemale, siis tuleb seda sätet tõlgendada konventsiooni silmas pidades nii, et seal kasutatud mõiste „kohad, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu“ ei hõlma hotellitube.

Direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 3 tõlgendamine tänapäeva tehnilistes ja turutingimustes.

34. Kui ma põhikohtuasja hageja seisukohtadest õigesti aru saan, siis ta väidab üksiti, et Rooma konventsiooni artikli 13 punktis d sätestatud piirang sellele, millises ulatuses kaitstakse ringhäälinguorganisatsioonide õigust otsustada oma saadete üldsusele edastamise osas, on niisuguste tehniliste ja turutingimuste tagajärg, mis valitsesid konventsiooni vastuvõtmise ajal ning mis tänaseks on täielikult muutunud. Ta tõstab eriti esile, et sellel ajal oli kodudes telerite omamine palju vähem levinud kui nüüd, ning hotellitubades neid praktiliselt kunagi ei olnud. Sel põhjusel leiab ta, et telesaadete avaliku vaatamise korraldamine, kuhu pääsuks nõuti sisenemistasu, oli üsna tavaline, ning see õigustab ringhäälinguorganisatsioonide õiguse sisseviimist Rooma konventsiooni, mis on sõnastatud vastavalt tollasele tegelikkusele. Selle tegelikkuse muutumise tõttu nõuab autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse kõrge tase, mida direktiiv 2006/115 pakub, nüüd põhikohtuasja hageja arvates selle direktiivi artikli 8 lõike 3 erinevat tõlgendust.

35. Seda argumenti tasub uurida. Ka mina pooldan õigusnormide dünaamilist tõlgendamist, mis suudab kohandada sõnastust vastavalt muutuvatele faktilistele asjaoludele ja võimaldades seega saavutada nende normidega taotletud eesmärki[16]. Siiski ei arva ma, et niisugune lähenemine oleks käesoleval juhul vajalik või võimalik, ja seda kahel põhjusel.

16 — Vt minu ettepanek, kohtuasi Vereniging Openbare Bibliotheken, C-174/15, EU:C:2016:459.

36. Esiteks ma ei arva, et direktiivi 2006/115 artikli 8 lõige 3, kuigi see tugineb 1961. aastal allkirjastatud Rooma konventsiooni sätetele, oleks ajast maha jäänud, nagu väidab põhikohtuasja hageja. Muidugi on telerivaatamise praktikat muutnud asjaolu, et telerid on kodumajapidamistes laiemalt levinud. Siiski ei ole telesaadete üldsusele edastamine kuhugi kadunud. Nimelt edastatakse spordiülekandeid üldsusele tihti erinevatel niinimetatud fännialadel, kinodes, vabaõhuekraanidel jm. Need esitused on tihti tasulised ja kuuluvad seetõttu direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikes 3 kaitstud õiguse kohaldamisalasse.

37. Teiseks on õigusnormide dünaamiline tõlgendamine õigustatud üksnes tingimusel, et võetakse arvesse eesmärki, mida seadusandja soovis neid norme kehtestades saavutada, ja et muutunud faktilistes tingimustes täidab see nimetatud eesmärki ega asenda seda muu eesmärgiga. Sellest seisukohast lähtudes ei oleks õigustatud järeldada, et kuna Rooma konventsiooniosaliste eesmärk ei olnud jätta hotellitubades asuvad telerid ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguse kohaldamisalast välja, sest tavaliselt seal telereid ei olnud, siis nüüd tuleb seda konventsiooni tõlgendada nii, et hotellitubades asuvad telerid kuuluvad selle õiguse kohaldamisalasse.

38. Vastupidi – konventsiooniosalised ei võtnud kuidagi arvesse hotellitubades asuvaid telereid, vaid nende eesmärk oli välistada ainuõiguse kohaldamist nendele juhtumitele, kui saateid edastatakse üldsusele niisugustes kohtades nagu toitlustusasutused, kus nende saadete edastamise eest mingit eritasu ei nõuta, ning hotellitubade olukord sarnaneb nende toitlustusettevõtete olukorrale [17]. Seetõttu nõuab dünaamiline tõlgendamine just nimelt seda, et ka hotellitoad oleksid vastavalt konventsiooniosaliste taotletud eesmärgile jäetud ainuõiguse kohaldamisalast välja.

39. Seega ma ei arva, et faktiliste tingimuste muutumine – nagu see, mis Rooma konventsioonile allakirjutamisest alates on toimunud – õigustaks direktiivi 2006/115 tõlgendamist viisil, mis täielikult kaldub kõrvale konventsiooniosaliste eesmärkidest ja kavatsustest.

Põhikohtuasja hageja teised argumendid

40. Põhikohtuasja hageja esitab käesolevas kohtuasjas esitatud seisukohtades ka olemuselt majandusliku argumendi. Selle argumendi kohaselt saavad hotellipidajad majanduslikku kasu asjaolust, et nad pakuvad tubades võimalust vaadata telesaateid (televisiooni kättesaadavus tõstab hotelli standardit ja seega ka majutuse hinda), mis ei oleks võimalik ilma ringhäälinguorganisatsioonide pakutavate teenusteta, kuid need organisatsioonid sellest kasust osa ei saa.

41. Mis puudutab seda argumenti, siis tuleb esmalt märkida, et kui ringhäälinguorganisatsioonide pakutud teenuseid ei eksisteeriks, puuduks ka igasugune nende teenuste pakkumine ja nõudlus, sealhulgas hotellitubades. See järeldus on seega iseenesestmõistetav ja kehtib võrdselt kõigile hotellis pakutavatele teenustele.

42. Mis puudutab majandusliku kasumi jagamist, siis tasub meenutada, et enamus telesaateid on niinimetatud vaba vastuvõtmise põhimõttel, mis tähendab seda, et ringhäälinguorganisatsioon ei nõua nende ülekannete vastuvõtmise eest mingit tasu. Ringhäälinguorganisatsiooni rahastatakse reklaamide ja muude kommertsteadetega (või avalik-õigusliku ringhäälingu puhul erinevate riiklike toetustega), mille hind (see tähendab eetriaja hind, mida ringhäälinguorganisatsioon reklaamijalt nõuab) sõltub muu hulgas vaatajate arvust. Potentsiaalsete vaatajate arvu kasv, mis tuleneb sellest, et

17 — Vt käesolev ettepanek, punkt 30.

ringhäälinguorganisatsiooni ülekandeid saab vaadata ka hotellitubades, toob kasu ka ringhäälinguorganisatsiooni eelarvele, kuigi praktikas on selle mõju märkamatu. Seega ei saa väita, et ringhäälinguorganisatsioonid ei saa kuidagi osa sellest majanduslikust kasust, mida telesaadete vaatamise võimalus hotellitubades annab [18].

43. Lõpetuseks, mis puudutab hotellitubades teleri vaatamise võimaluse mõju hotelli standardile, mida põhikohtuasja hageja tugevalt rõhutab, siis tuleb märkida, et tegelikkuses on see teenus niivõrd tavaline, et seda ei leidu vaid kõige madalama standardiga hotellides. Teisisõnu, hotellitubades teleprogrammide vastuvõtmise võimalus on keskmisel või kõrgemal tasemel hotellitegevusega tegelemiseks sisuliselt põhitingimus.

44. Siiski annab direktiivi 2006/115 artikli 8 lõige 3 ringhäälinguorganisatsioonidele mitte ainult õiguse nõuda hüvitist, nagu seda näeb ette selle direktiivi artikli 8 lõige 2, vaid see näeb ette ka ainuõiguse lubada või keelata nende saadete üldsusele edastamine. See tähendab, et ringhäälinguorganisatsioonidel on õigus keelata konkreetsel isikul nende saadete üldsusele edastamine. Tõdemus, et see õigus hõlmab ka saadete edastamist hotellitubades, võrduks sellega, kui ringhäälinguorganisatsioonid saaksid otsustada, kas keegi tohib või ei tohi osutada hotelliteenuseid. Kuigi Rooma konventsiooni osaliste eesmärk oli tegelikult anda ringhäälinguorganisatsioonidele õigus keelata oma saadete edastamist tasu eest, ei olnud kindlasti nende eesmärk anda ringhäälinguorganisatsioonidele õigus otsustada teiste isikute võimaluse üle tegeleda teist tüüpi tegevusega, mille raames telesaadete edastamine on vaid juhusliku tähtsusega [19]. Seega oleks põhikohtuasja hageja poolt sellele sättele pakutud tõlgendus ilmselgelt vastuolus Rooma konventsiooni eesmärkidega ja järelikult ka liidu seadusandja tahtega.

45. Lõpetuseks väidab põhikohtuasja hageja, et ringhäälinguorganisatsioonide õigus otsustada, kas nende saateid edastatakse üldsusele või mitte, peaks üldsusele edastamise osas olema kaitstud samamoodi nagu muud direktiivi 2001/29 artikli 3 alusel autoriõigusega kaitstud objektid. See argument ei pea minu arvates paika.

46. Vastupidi põhikohtuasja hageja väidetele ei ole vastuolu selles, et sama tüüpi kasutuskorda reguleerivad erinevad normid, olenevalt sellest, kas tegemist on ringhäälinguorganisatsioonide edastatavate saadete või muude autoriõigusega kaitstud objektidega. See erinevus tuleneb samadest eeskirjadest, mis reguleerivad neid erinevaid kaitstavaid objekte. Nagu teised menetlusosalised õigesti märkisid, siis erinevalt töödest, mis on autoriõigusega täielikult kaitstud, on ringhäälinguorganisatsioonide saated, kui autoriõigusega kaasnevate õigustega kaitstud objektid üldsusele edastamise osas kaitstud üksnes edastamisjuhtudel kohtades, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu. Miski ei viita vajadusele tagada ringhäälinguorganisatsioonidele seoses nende õigusega oma saateid üldsusele edastada samal tasemel kaitse, kui autoriõigusega kaitstud objektidele.

47. Järelikult võib direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 3 analüüsi võtta kokku nii, et selle sätte tekkelugu ega eesmärk, ega ka ükski teine aspekt ei räägi sellise tõlgenduse kasuks, mille kohaselt mõiste „kohad, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu“ hõlmaks ka hotellitube.

18 — Tasulisi saateid edastavate ringhäälinguorganisatsioonide olukord on erinev, kuna nemad saavad ise otsustada, kellega ja millistel tingimustel nad oma programmide edastamiseks lepinguid sõlmivad. Seega võivad nad otsustada ülekandeid hotellidele mitte edastada või teha seda nende jaoks rahuldava hinna eest.

19 — Loomulikult nendes olukordades, kus nagu põhikohtuasjas teostab ringhäälinguorganisatsioonide õigusi kollektiivse esindamise organisatsioon, hõlmab see saadete üldsusele edastamise eest tasu nõudmist. See ei muuda fakti, et ametlikult võivad ringhäälinguorganisatsioonid niisuguse edastamise keelata, mis vastab pealegi ka selle sätte eesmärgile (vt käesolev ettepanek, punkt 24, ja 15. joonealuses märkuses viidatud õiguskirjandus).

Ettepanek

48. Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Handelsgericht Wieni (Viini kaubanduskohus, Austria) esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/115/EÜ rentimis- ja laenutamisõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas artikli 8 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et telerite paigaldamine hotellitubadesse ja nende kaudu tele- või raadiosignaalide vastuvõtmine ei kujuta endast ringhäälinguorganisatsioonide saadete üldsusele edastamist kohas, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu selle sätte tähenduses.